

George Constantin

Cel care i-a spus, cu douăzeci și ceva de ani în urmă, tinărului strungar George Constantin, care interpreta alternativ pe Tipătescu și Cațavencu în *O scrisoare pierdută*: „băiete, ești un mare talent”, acela merită toată recunoștința pentru ceea ce a prevestit. Din mijlocul artei amatorilor, s-a ridicat, atunci, unul din cele mai originale și mai viguroase talente ale scenei românești.

Lear, Henric al IV-lea, Unchiul Vanea, personaje diverse din Shaw, Dostoievski, Cehov, Mrozek, Shakespeare, ființe mitice, ființe legendare, ființe istorice și oameni din zilele noastre au venit, rind pe rind, să-și oglindească chipul de măreție sau de micime în această masivă și strălucitoare oglindă a teatrului nostru care e George Constantin.

Am fost martorii artei interpretative a actorului, care, trezit pe neașteptate la viață, s-a decantat văzind cu ochii și, în pofida simplității ei mereu sporite, a devenit mereu mai spectaculoasă, mai somptuoasă. Datorită nu însușirii meșteșugului, cred eu, a ajuns aici, iar personajele intruchipate de el, mai

desăvârșite, mai bogate de înțeles (și înțelesuri) ei, pur și simplu, personalității lui, azi maturizate — de natură să covârșească, prin simplita ei prezentă, învăluită de acel caracteristic halou de farmec și bonomie, de dispoziție mobilizatoare, din care ținesc, la un moment dat, și tragicul, și comicul, și chipurile eroilor, și ale bufonilor, toată gama sentimentelor și trăirilor omeneste. Muza lui sălășluiește pretutindeni: în lumea realității, populată cu oameni buni și răi, și în lumea tenebrilor, cu blinde sau înfricoșătoare fantasmе. În oricare din aceste lumi ar poposi, George Constantin aduce cu el o contagioasă forță și energie, un univers încărcat de semnificație și valoare, ceva eroic și frumos, ceva extraordinar de fascinant și de tulburător. În oricare din aceste lumi ar poposi, George Constantin aduce cu el o certitudine, o bucurie omenească familiară, o plenitudine vitală.

Misterul uman al zonelor abisale și al fabulosului în care se mișcă, luminile stranii și tulburii ale spațiului și atemporalului, au căpătat prin George Constantin, în *Iona*, valorile unui dramatism poetic de referință. Întreaga făptură a lui Iona-George Constantin ne pune în contact și cu dimensiunile eterice, deopotrivă profunde și înalte, ale unui joc abstract cu ideea, și cu dimensiunile pămîntene, de o radioasă umanitate, de o sfișietoare deznădejde, dar și de un titanic optimism.

„Prezența” materială a lui George Constantin în celălalt „mister modern” românesc, *Omul care și-a pierdut omenia*, oferea, prin Manole, corporalitate ideii de „geniu damnat”.

Noua dramă istorică românească îi datorează acestui actor temerara încercare de a intruchipa, în formula modernă, nobilele aspirații ale eroilor trecutului (Petru Rareș), afirmarea patosului umanizat, cu priză directă la public.

Dramele intelectuale ale lui Camil Petrescu — *Act venețian* și *Jocul icelilor* — au răpătat sens și dinamism pentru că în ele a evoluat George Constantin. Cele două ipostaze: însetatul de absolut Cinciro Gralla și monstruosul prototip al cinismului burghez, Șerban Șaru-Sinești, au devenit *conferinși* revelatorii pe care le-a făcut, în numele autorului, actorul George Constantin, despre om și despre viață, despre om și societate.

Calitatea umană prețioasă și rară a comuniștilor: Nicolae Roșca (*Oricât ar părea de ciudat*), Emil Vlăscanu (*Simple coincidențe*), Înaltul personaj (*Omul care...*), forța riguroasă a spiritului partinic, cele mai elevate zone ale umanismului, demnitatea și responsabilitatea socială au dobândit strălucire, pentru că aceste portrete au avut farmec, au iradiat noblețe, pentru că am avut tot timpul certitudinea că umanitatea actorului se situează la aceeași înălțime, cu umanitatea modelelor.

V. D.